

Høringsnotat PU 2020

Vi viser til Landbruksdirektoratet sin «Høring – forslag til endring av forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør» med referanse 20/1420—3 som er sendt på høring med svarfrist 22. mai 2020.

Q-Meieriene har følgende kommentarer og innspill til forslaget:

Generelt

Konkurransen i meierisektoren er fortsatt svak, der en dominant aktør har andeler fra 70 % - 95 % i alle relevante markeder. Forbruket av melk fortsetter å falle og bonden blir skadelidende ved at omsetningsavgiften øker kraftig samtidig som målprisen blir liggende urørt. Melkesektoren er med andre ord i en utfordrende situasjon.

Når det nå frigjøres midler i prisutjevningsordningen, er det tid for å ta grep som langsiktig kan løfte etterspørselen etter norsk melk. Høringsforslaget legger til grunn at ca 80 MNOK skal benyttes til å øke tilskudd/ redusere avgift for prisgruppe 2 – 4, men Q-Meieriene mener disse midlene vil gi mer langsiktig nytte ved å legge til rette for økt innovasjon.

Det er en kjensgjerning at konkurranse skaper nytenkning og innovasjon, noe Q-Meierienes Skyr® og poseprodukter er gode eksempler på. Det må derfor legges til rette for stabile og forutsigbare rammevilkår, som fremmer en bærekraftig konkurranse i hele verdikjeden. Historien viser at sterk konkurranse om en råvare med begrenset tilgjengelighet gir høyere pris til eier av råvaren, i dette tilfellet bonden, og lavere pris og/ eller økt mangfold til forbruker. Ved å styrke de konkurransefremmende tiltakene sikres dermed en bærekraftig konkurranse i hele verdikjeden, fra bonde til forbruker. Svak konkurranse om råvaren gjør at bonden, med noen få geografiske unntak, er tvunget til å levere melken sin til Tine. Dagens konkurransefremmende tiltak er å betrakte som en bunnplanke for å opprettholde konkurransen i meierimarkedet. Skal det skapes større etterspørsel etter melk må det gjøres gjennom økt innovasjon, noe som følger naturlig av tilrettelegging for større konkurranse mellom aktørene.

Om ikke konkurransefremmende tiltak styrkes, vil en annen mulighet for å få opp innovasjonstakten være å etablere en ordning hvor alle PU-aktørene kan søke om støtte til innovasjonsprosjekter. Opprettelse av et uavhengig innovasjonsfond, der gode prosjekter kan få støtte til å realiseres, vil redusere risiko for aktørene og det er større sjanse for at gode ideer ender som reelle produkter. Innovasjon er det eneste langsiktige tiltaket som kan sikre økt etterspørsel etter melk, og det skapes enten av økt konkurranse eller at det legges til rette for innovasjon med lavest mulig risiko.

Priselastisiteten til meieriprodukter er generelt lav, så forslaget med å øke tilskudd/ redusere avgift for prisgruppe 2 – 4 med 6 øre per liter betyr trolig lite for omsetningsvolumene. Q-Meieriene mener derfor at det er viktigere og mer langsiktig å øke de konkurranserettede tiltakene eller etablere et innovasjonsfond. Begge deler vill fremme innovasjon og nytenkning som vil øke den totale etterspørselen etter norsk melk til det beste for bonde, industri og forbruker.

Kapitalgodtgjørelse

Kapitalgodtgjørelsen er foreslått redusert fra 0,65 kr til 0,57 kr per liter, noe som er i henhold til beregningsmodellen og dermed ikke noen overraskelse. Konkurransen om råvaren er derimot fremdeles svært svak, og det er ikke kommet nye aktører som konkurrerer om innsamling av råmelk. Insitamentet burde derfor vært økt for å imøtekomme stortingets ønske om virksom konkurranse i hele verdikjeden.

Q-Meieriene presiserer igjen at eventuelle overskudd i Tine Råvare må utbetales over pris til bonde påfølgende år, og ikke som det tidvis har vært praktisert, en overraskende engangsutbetaling til bonden som gjør det helt umulig for Q-Meieriene å ta kostnaden ut i markedet.

Innfrakt

Q-Meieriene konstaterer at Tine sin økning i kostnader til innsamling av melk fortsetter å være mindre enn økningen i transportindeksen, og at de strukturelle grepene Tine Råvare har tatt for å redusere kostnadene fortsetter å gi dem økte konkurransefortrinn. Justeringene er i henhold til tidligere praksis.

Produksjonsfløteverdi

Det er bra at produksjonsfløteverdien foreslås økt fra 21,50 kr til 21,80 kr per liter, men selv om målprisen på melk ikke økes i år, er det et betydelig etterslep på verdifastsettelsen av fløte. Med lik utvikling i prisen på fløte som på melk siden 2007, skulle fløteprisen nå vært rundt 23,50 kr per liter.

Vennlig hilsen

Q-Meieriene AS